

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.



Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Égtes évre 10 ft, félévére 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek) 1111-ét 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

Nemzetközi rostaverseny.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének Központja

a
Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyei Gazdasági Egyesülettel

karöltve

f. évi szeptember havában Szolnokon nemzetközi

terménytisztítógép-versenyt rendez.

A versenyre bejelenthetőek mindenféle terménytisztító-gépek és pedig a súly, nagyság és alak szerint szétválasztó terménytisztító-gépek, tehát: szelők, gabona-centrifugák, rosták, trieurók stb., amelyek kizárólag mezőgazdasági célokra szolgálnak és kézi erő hajtásra vannak berendezve.

Díjakul állami arany-, ezüst- és bronz-érmek, éretktárgyak, valamint éismerő oklevelek adhatók ki.

Versenyen kívül bemutathatók mindennemű magtári eszközök s felszerelési czikkék.

Kérjük a t. gépgyáros urakat, hogy a **székküldött bejelentési ívekben** a versenyen való részvételüket az OMGE. titkárságá-

nál (Budapest, Köztelek), **mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.**

A rendező-bizottság.

Külföldi szemle.

Németország. A gabona drágasága s az éhínség. A „*Jahrbuch für Nationalöconomie und Statistik*” avval vigasztal, hogy a rossz termések periódikus visszatérése a természet változatlanul törvényes alapul. Főleg a föld valamely pontján s aztán oly vidékeken jelentkezik, ahol legkevésbé voltak rá elkészülve. A mostani szüktermés az angol Indiában kezdődött, ott irtórtató éhínséget okozott s vagy 300 ezer embernek éhhalálát vonta magára s az angol kormány nem tudta a veszedelmet előre látni, pedig két egymásután következett rossz termésiül kivételzetes voltai volna s nagyobb gabonakészlet összpontosítása lett volna kötelesege.

Ugyanabban az időben űött be a gabonahiány *Sciritia* szigetén. A végső nyomorba jutottak nép idegen gabonával nem segíthet magán, a spekulánsok meg minden hitelt megtagadják a pékekétől. A talaj termékenységese egy időre ellentétára bírta az éhezést, ám a hüvelyekes s gyümölcs csakhamar elfogyott s a szerencsétlen nép ezrei ellen vesznek. A baj csakhamar kiterjedt egész Olaszországra, sőt Lombardiára is, melynek százados viruló mezőgazdasága egy ideig biztosítékul szolgált a csapák ellen. Ennek magyarázható, hogy a kiéhezett olasz ma azt kiáltja:

— Nem félünk a puskától, mert az éhségnél nem űl biztosabban.

A rossz termés okozta gabonahiány egy időben Spanyolországban is fellépett. A spanyol lak s a székig vagy a „*sierrak*” lakója, oly kövessel éri be — oly rosszul táplálkozik — hogy Isten esodája, hogy lábán tud járni. Kenyere rossz, azt a kevés bort, mit termel, eladja, ő meg vizet iszik. De az utóbbi időben a buza ára oly magasra szökött, hogy a földműves s iparos már kenyérről sem csillapíthatja éhségét. *Szavilában* az asszonyok s

gyermek az utózn s kórházokban az étel-hulladékokat szedik össze, hán egyen nem haljanak. S az iberi felszíngyen beállott éhínség napról-napra fenyegetőbb alakot ölt. A rossz termés s állólag a spanyol-amerikai háború okozta kenyérválság s a pyrenai hegységet is átlyege, Franciaországban is fenyegetőleg jelentkezett. Am a francziák még idejében úgy igyekeztek, so i eni magukon, hogy a gabonávalott függesztették fel ideiglenesen; mint tudjuk, ez az intézkedés sem a fogyasztóknak, hanem néhány gabona nagykereskedőnek a javára szolgált.

A gabona drágasága ma már a Rajnán túl is jelentkezik, itt azonban főleg *Kanizs* képviselő a következő, a képviselőház elé terjesztett interpellációjával mutatott rá a baj igaz forrására.

Közöljük azt kivonatosen:

„A jelenlegi magas gabonárak semmi összefüggésben sincsenek a készlettel s a levelettel, hanem az egész a külföldi borsók spekulatív manőverre vezetett vissza. Tökefényes spekulánsok a készlet javarészt, széles körű határidő-üzletekkel magoknak biztosították s a spanyol-amerikai háború okozta világnagy nyugtalanságot arra használják fel, hogy a visszatartott portékát árát mentől magasabbra rugassák.

Nagyon feltehető, hogy a jövő háborújáról az ily természetű üzletkötések még fejlettebb arányokban fognak fellépni. A jövőben tehát a hadviselő ország kormányának első s elengedhetetlen kötelessége lesz, nemcsak *hadsergeknek* támogatást biztosítani, hanem arról is gondoskodni, hogy a nép ne éhezék s éppen ezért annyi gabonát tartozik a külföldről összevásárolni — háborúja kitörése előtt — bármily arán, — amennyire a legteljesebb szármás szerint, csak szükség lehet.

Akkor próbálkozzanak a spekulánsok a helyzetet maguk javára kibánsálni!

Csakis a *dele idején éhínséges éhségyűlött gabonakészlet biztosítékul majd az éhínség elkerülésétől háború idején.* Az interpelláció ennél fogva a saját s párta nevében a kormánytól azt kérdi: Hajlandó-e a „Bundesrat” előtt oly törvényes intézkedésekről gondoskodni, melyek mellett Németország jövő háborújáról: 1. Gabona szükséglete, minden körülményben biztosítva legyen. 2. A gabona túlságos árszoktése akadályozva legyen.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám Váci-körút sarok.

ADRANCE PLATT & Co. NEW-YORKI

világhírű gépgyárosok:

kizárólagos képviselőisége

Fűkaszálok,

Marokrákó arató és

Kévekött aratógépeire.

Kitűnő magyar bizonyítványok.



Több évi tapasztalat után bizonyított, hogy a legtekőletesebb és tartásának fogva a legelősebb és legtekőletesebb permetezőgép a Vermorel-féle

„ECLAIR”

peronospora permetező, mely eddig minden versenyen az első díjat nyerte el.

Kizárólagos magyarországi képviselő.

Ar 20 forint csomagolással.

Aussli la „Részgályoz”, „Rafághács”

Késések elkerülése végett kérjük a megrendeléseket már most előjegyezteni.

A sajtó a képviselői interpellációját lelkesedéssel fogadta. Amint a börze zsidószerint művel, botrány s a gabonár felszökéséről a gazonalhatáridőzlet egyik „áldás”-nak illoja. A ganoljával, hogy Amerikában a napokban a gabonára 72 óra alatt 50 márkával emelkedett, a rokvetésnek napokban 45 óra alatt 50 márkával eszkedő. Hát csakugyan azt hiszik a börze lovagjai, hogy akad oly bolond ember, ki az ilyen gyors hullámzás t a habora, vagy a készlet mennyiségének volna képezhetüdni?

A amerikai buzapiacon lejártszók bözemanóver legjobban bizonyított, mily káros, mily közvesztés a kenyérgyártással való játk. A gabonakereskedő nem győzi azt hisz, akkor leend végrehajta, ha az uzsorás bözé-játék mindent meglesz szintéve s ha az állam, vagy a szervezkedett mezőgazdaság maga vesz kezdő a kenyérellátás dolgát, miután a kereskedőnek, e téren tehetségtelenség fényesen bizonyított.

Az államnak kötelessége egy intézkedni, hogy a kenyérgyártásról kezdő mesterségek kússse. Nem szabad megvárni, hogy az inszúr-árak silány árakal váltakozzanak, hogy a spekulánsok egyszer a fogyasztó kenyéret zsugorítják, máskor meg a gazdát egy nyusz-nyak, mely munkája díja se legyen érvény. Ezt kell akadályozni, mert lehet, csak alkalmi kell! Majd meglátjuk, igaz-e volt-e a németnek, midőn ilyen érélyes hangon kelt ki a bözianérek ellen?

Bukovina. Mezőgazdasági egyesület alakulása. Az osztrák-magyar birodalom egyetlen tartomány Bukovina, ahol eddig nem mutat gazdasági egyesület szervezeti tervét. Azonban megértők a jeget s megalkoták egy-letiket a gazdák, mely ma már 1800 tagot számlál. Létezése rövid ideje alatt már is sok otmót alkotott, melyből a mezőgazdaságnak meg van a haszna.

Az egyesület kidja a gazdasági ismereteket tárgyaló hetilapját, tagjai együttesen veszik meg a vetőmagyvat s műtrágyát. Az egy-let maga 150 forintát vásárolt konyhakerti magvakat, melyeket tagjai között ingyen osztat-
tolt szét. Vagy öt községben könyvtárakat állít fel, mely célra 700–800 forintot fordít. Vándortanfolyamot alkalmassági felméréseket fel-olvasásokat tartanak a községekben, Czernoviczban egy konyhakertész tanfolyamot nyit-
tolt, melyet a világi kertészeti csoportosan látogatnak. A mezőgazdasági tekintetben valóban mostoha viszonyok között élő Bukovinának ezen egyletre nagy szüksége volt s kívánatos, hogy az minden oldalról támogatassék most midőn a kezdet nehézségeivel kell megküzdnie.

Svájcz. A fillozera feltéte Szóvjában. Elérkezett az idő, hogy svájciainak is kell már a fillozera ellen küzdeniük. Onnan érkező tudósítások szerint e rovart tavaly konyhatárák már a Tösser csoportját. Ahol lehet régebben kellett eljárás lennie, mert a kö-zönségek védekezési előírások semmire sem vezethetők. A cocarni s luganói kirteltek helyetteségei is elvesztetteknek tekinthető.

Németlét idején már 1896–97-ben 22 ezer □ m. terület volt fertőzve s a vész az idén már 51,020 □ m-re csoportozott. Ahol lehet szöknőnek. Az avarier s szőlőszeti is-
kola is hatalmas részt vesz a védekezés küzdelemben annemennyben már eddig több mint 320,000 amerikai oltványt osztott ki a gazdák között, kiknél amerikai alanyok ültetése meg van engedve.

Zürich kerületben 1896-ban csak 9000 □ m. volt fertőzötve, ám tavaly négyszer annyi konstátált.

Genf telenkben is tevékenyek az újra-ültetés munkájában, ott a ruth-i kísérleti állomás van nagyban segítségükre.

Érdekes, hogy az állomás eddig közel 104 félé talajt elemzett meg s azt találta, hogy az abban foglalt méz aránya nem folyó víz határyán az amerikai alanyok művelésére. Ez nevezetesen, mert eddig mindig az a nézet

volt elterjedve, hogy a svájci mézes lehelj árt az amerikai alanyok, mert rendes kísérője kísérője a chlorozis. A svájciakat most egy új bortermelői korszak hajnalán vőlük magokat.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Bovátvezető: Menoserti Károly.

Jármos ökrök és fejős tehének zölk takarmányszükséglete.

Sz. J. ur, Szendrő, a következő kérdést intéli hozni:

Egy jármos ökröknek, esetleg fejős tehének hány kg. zölk, rozsa, lucerna vagy csalámadé a napenkénti szükséglete rendszeres etetés mellett?

A föltett kérdésből nem tudok teljesen bizonyos, hogy kérdéselőre tisztán csak zölk takarmányon akarja-e tartani a teheneket és ökröket, vagy a zölk takarmány mellett még egyéb anyagokat is akar-e nyújtani. Felteszük azonban, hogy a jelzett zölk takarmány mellett egy ökrök, mint a tehéneknek, abrak takarmány és valami szalmaféle is adagoltatik. Ezen anyagoknak a nyújtsa szükségessé válik, egyrészt azért, mert tisztán zölk takarmánnyal a tápanyagokat kellő arány mellett a szervezetbe bejuttatni képesek nem vagyunk s túlságosan sok drága fehérje-anyagot pocskónálunk el, ha pl. tisztán zölk lucernán tartanok a marhát, de szükségessé válik zölk anyagok, a nyújtsa azért is, hogy az ökrök abrak takarmányt is kapra, több erőt legyenek képesek produkálni s a sok vizenyős takarmány túlságosan lassává, petyhédte né tegye szervezetüket. Teheneknél pedig az abrak takarmányok tartalmasabbá teszik a ledvet. Mindkét hasznosítást a szalma-anyagok és egyes tápanyagok közti arányt teszik kedvezőbbé.

Már most ha tudnók, hogy a jelzett zölk takarmányok mellett minő egyéb feltételre szánunk anyagok állanak meg rendelkezésre és mily mennyiségben, készítenék olyan takarmányösszeállításokat, amelyek a célnak megfelelőek lennének. Így azonban az adagok nagyságát illetőleg tájékozásul csak a következőket mondhatjuk:

Zölk lucernából egy a tehének, mint az ökrök megesznek (1000 kg. éloslyra) 100–120 kg. öt naponta, ha a fylvéttől rájuk bizuk vagy ad libitum etetjük. Így azonban túlsok fehérje kerül a szervezetükbe: jóval több, mint amennyit a tápanyagszabványok előírnak, ami természetesen tetemes veszteséssel jár.

Szükséges tehát, hogy egyrészt a tápanyagok közti arányt igazgató tegyük, másrészt kevesebb fehérjét és több szénhidrátot juttassunk a szervezetbe, a lucerna mellett szalmát is kell adni fejős tehéneknek ökröknek pedig meg abrak takarmányt is. Adunk tehát fejős tehéneknek 1000 kg. éloslyra és naponta 75 kg. zölk lucernát, 16 kg. buza szalmával össze-rázza.

Ezen keverékben a kellő tápanyám mellett a szükséges tápanyagok befoglalatlanság. Ökröknek 1000 kg. éloslyra 50–60 kg. zölk lucernát (esetleg kevesebbet is), ugyancsak 10–12 kg. buza szalma és egy kevés értakarmány adagolása mellett.

Valamivel kevesebbet kell számlálnia venni a rozsból. Mely sokkal kevesebb fehérjét tartalmaz a csalámadé, a vagy ebből 200 kg. öt kellene megetetni a tehenekkel (1000 kg. éloslyra), hogy elegendő fehérjét a szervezetbe bejuttathassunk.

Ilyen nagymennyiségű csalámadé pedig megemésztési nem képesek, de emésztési zavarokat is idézhet elő az. Ilyen nagymennyiségű csalámadé. Ha azonban tejele tehéneknek a csalámadé lucernával nyújtsa adjuk,

vagy számláltsa vehetünk 100 kg. csalámadé és 40 kg. lucernát, ami 1000 kg. éloslyánál a tápanyagszükségletet teljesen firdözi, vagy pedig a lucerna helyett adunk 10 kg. buza-korpát, vagy pedig 15 kg. repceporcásat és 5 kg. buza korpát, ami 100 kg. csalámadé mellett etete a tápanyagszükségletet szintén teljesen firdözi. Ökröknel azonban, ha nagyobb munkát végeznek 60–70 kg.-nál többet a csalámadé 1000 éloslyra számláltsa venni nem célszerű, s a még hiányzó tápanyagokat értakarmány adagolásával kell a szervezetbe bejuttatni.

Ilyen uton-módon eljárva s az összeállítások készítésénél a takarmányok tápanyagtartalmát mindig figyelembe véve, igen nagymennyiségű értékes zölk takarmányt menthünk meg.

J. G.

LÖTÉNYÉSZTÉS.

Az angol telivér ménék szerepe felvértenyészésünkben.

Verseny nélkül minczen jó telivér, jó telivér nélkül nem lehet szöknő felvértenyészésünk. Ezek szöknő itdolokai a versenyesek és az angol telivér tenyésztés szükségét s e tételnék igazságát még azok is elismerik, a kik a versenyes jelenlegi irányát és módját nem helyeslik.

Nos hát a versenyesek má alakján és feltételén pedig nem lehet jelt változtatni, mert talán éppen azoknak, idealkaták által kárhatozásoknak jelt feltételeknek, nevezetesen a rövid távolság versenyesek nagy számának, a korai omditánsnak és ezzel kapcsolatos kora hasznosításnak, valamint a külembeli tenyésztési szempontok meglehetősen mellőzések között, hogy telivértenyészésünk és versenyesünk az utóbbi két évtizedben oly nagy lendületet vett.

Ha a versenyesek csak a telivértenyészés elítje vehető részt, a középsőré anyag és a sejtés része pedig nem talán magának való propozíciókat és díjakat, akkor a telivértenyészésnek sem fizetnie ké magát, mert az anyag nagy része nem talán hasznosított.

Az angol felvértenyészés barátai leginkább a telivér anyag vagy részének elast-nyelése és hibás volta fölött panaszkodnak és ennek tulajdonjait a számos balsikert, mely telivérmenek használt felvértenyészőkön így részesítik.

A főhiba pedig e téren nem is annyira a már megszámú telivéranyag megfelelő arányban álló sok hibás telivérloban keresendő, mint inkább némelyik felvértenyészők azon eljárásában, hogy eredetileg könnyű alapon kezdve, nemzedékről-nemzedékre állandóan angol telivértelítést, nem fizetnie ké magát, mert az

Tekintünk vissza a multba, — mintegy 20–25 évre visszamenőleg — amikor aránylag még igen kevés angol telivérmen használtatott hazánkban a felvértenyészésre. A felvérto-
dózekkor még leginkább az állami mentelkénél levő igen jó és esőtelvényes telivérmenekkel itzetett, hogy a telivérmenek általánosságban, szélesebb körben használata csak abban az időben kezdett elterjedni.

A szélesebb körben tett első kísérletek kitűnően beváltak, úgy, hogy a telivérmenek használata egyre nagyobb tért hódított. Az eredmény egyes felvértenyészők telivérmenekkel itzetett, hogy a telivérmenek használattal egészen mollított és ivadékról ivadéka angol telivérmenek alkalmaztak. A lekésés pedig fokról-fokra terjedt és magával ragadta azon tenyésztők egy részét is, akik nem valami esőtelvényes zömök kanczalappal rendelkeztek. A terjedő felvértenyészésnek való szükségét a szöknő felvértenyészés pont — és így sok sejtés telivérmen is helyet kapott a felvértenyészésben.

És éppen itt tartunk ma. Igen sok tényezőnek a kancza anyaga a telvér még állandó befolyása alatt tulajdonos elfinomodott.

A csüdök megnyulnak, a terétek megrogynak, a csontbélük és a trombiták azik paták elszakadnak. Nem szeretnék azonban félreérteni. Az itt nem is elég sötét színekben festett kép nem vonatkozik hazánk egész felvértekezéjére, hanem csak azon részére, mely kelletlenül áll nékik, elég megmondolatlannal beheragdata magát a divat áramlatában.

Persze, a csüdöknek már nagyon olcsó. Nézzük csak a kisebb rangú eladó-verenyek árlistáját: 1000 korona a rendes tétel! Telvértém 500 frít né is nehéz kapni, de 300-ért is lehet (persze meglehetősen „sötétel”), így már hogy is ne ragadtatná el magát sok kisebb tenyésztő, mikor egy jóvaló felvértém ára 1000—1500 frt és az állami bérmeének felvértépdíjairaírt csak hárjítj gyanant—4500 frtot kell fizetni.

A magánérvényesítést alkalmat nyujtanak néha ilyen sötét telvértémek felfedezésére, melyek az egész könyök hírességét képezik és legalább is 10 frt fedezetűek díjra tartanak igényt. A telvértémek azonban általában még népszerűsége között bizalmas passzot, hogy a lótenyésztés manapság már nem fizeti ki magát és legközelebb fel is hágy vele.

Az angol felvértényesztés hazájában Angliában és mindentől ahhoz angol telvértémeket használnak. A telvértépdíjérvényesztészióra erős zömök kancák képezik az alapot és a czeludatos tenyésztés egyenesen arra törekszik, hogy az erős csontú tenyészalapot lehetőleg tisztán fentarthassa és a telvértémekkel nem annyira tenyészkancaikat, mint *előszörű eladó anyagot produkálnak*. Így van ez Angliában, így Normandiában, Hannoverban, kelet-Poroszországban stb. ahol az erős alapanyag megvan. Nálunk ehhez hasonló típusok tájfények nem voltak. Ezért ugyánltsik, a lótenyésztésügyi kormányzat nálunk feladatává tette az erős felvértémek *produkczióját a felvértényesztés céljaira, azért, hogy így azt jellegzetes, könnyű kanczaanyagunkba az elítélhetetlen előnyös anyag szabással egyetemben a kellő csontosságot is bevitse.*

Hízen egy időben inkább specializált volt a m. kir. áll. lótenyésztételeknek s az ma is, hogy olyan angol felvértémekkel rendelkezik, melyek kellő vérszárdással, megbízható állóképességgel bírnak s amelyekkel biztató angol felvértényesztést lehet a magánérvényesztés főmabon csontú kanczaanyagával is, anélkül, hogy angol telvértémhez kellene folyamodnia. Ez a specializálás addig, míg más állatok is nem okultak a mi példánknak és azt követték, oly egyedülálló volt, hogy még a 30-as évek elején is csak meglehetősen porlandi bevezetőt is csodálkoztak magukra, mert Angliában az angol telvér és norfolki vagy irlandi keresztetésből eredő felvértémeket nem igen szokták, de nem is igen tanácsos tenyészésre használni.

Vannak a felvértémek állandó használatú között sokan, akik lelkiismeretüket az állaggyatják meg és az ókező barátságos szerény hányásokkal azall utastják vissza, hogy hiszen az állami ménésekben is állandóan alkalmaznak angol telvértémeket, pl. a Nonius és Furioso-Northstar törzseben is.

Ez azonban csak annyiban talál, hogy telvértémekkel igen alkalmasnak azall eldurvult készülő kancsokra. A többi kancsoknál megfelelő saját törzsbéli ménékkel párosítják és így nemcsak a törzseljegy előnyös vonásait, hanem annak masszív testalkatát is fentartani igyekeznek.

A magánérvényesztés angol felvértekezéjében már meglehetősen széleskörű halálkérek, tehát féltékeny az angol telvértémekkel könnyű kanczaanyag után közvetlen produkcióban, de még inkább az angol telvértémeknek generációról-generációra való

folytoson használatában találják magyarázatukat.

Vajon mi célja lehet annak, hogy egy-egy magánérvényesztés az ó kanczárólzásban angol telvértémekkel állandó használatú az ugyazóvívár vértévérté halmozt emellett az ókező nemzedékről nemzedékre mindjohban elfinomodnak, úgy hogy a gépezet hajtó ereje egyre nagyobb, a szerkezet ellenálló képessége pedig fokról-fokra csekélyebb lesz? Az ilyen igen „magasvéri” tenyésztés vérté dobában állni telvértémre, azaz semmily nagyvívó nincsen sem azokat a súlyos tehetséghökökat ki nem állotta, de nem is állánka ki, amelyeket a telvértémek abszolválni kell.

Fonoljuk meg, hogy mily óriási alakadagokat, tejet, tojást sat. kell a felvértémcsök az elválasztás idejétől kezdve elfogyasztania, hogy a kívánt korai fejlődés kelő fokát elérje. Fonoljuk meg továbbá, azt is, hogy az igen „magas véri” felvértémcsök részszületnek-e ily nagy mérvű csont és izomfejlődés táplálék élvezetében. Ugye bár, nem, mert akkor a tartási költségek kétszeresen is túlhaladnak a felvértémcsök értéket, tehát mi sem világosabb mint az, hogy ilyen esetben a tulajdonos magas vör kultúrájú egyenesen tesztsekerrel, de főleg a csontalag szoliditásának rovására megy.

Szerencsére elegend vannak, a kik a telvértérvényesztésnek tulajdonosaitól a felvértényesztésben már kiábrándultak és a biztosabb

végül mindentől azt összegezheljük: — s ezt a tapasztalat eléggé igazolja, — hogy angol telvértémekkel nálunk leginkább az a tenyésztő fog racionális és jóvédelmező angol felvértényesztést üzhetni, akinek erős, csontos kanczaanyaga van, melyet megfelelő felvértémekkel állandóan fentartani és kiegyensúlyozottan tenyészteni s o mellet a telvértémeket főként csak azt a szerepet juttatja, hogy vele kiképzés használati és értékes eladó anyagot produkáljon.

Amely tenyésztő a kívánalmának nem bír megfelelni, az jobban teszi, ha a rendelkezésére álló igen jó állami angol felvértémeket használja felvértényesztésére.

Kis Mihály.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Dr. Liebermann Leo.

Ammonsó-e, vagy chilisáletrom?

Az utóbbi napokban *Kloosfer E. dr.*, a kekviri gazdasági iskola igazgatója, 59 oldalra terjedő füzetben*) hívja fel a gazdák figyelmét arra, hogy salétromnitrogén helyett ammoniak-nitrogén használjanak és hogy ezen czéjárt minél inkább elérje, az ammoniaktrágya fényes világlátása helyezés mellett a salétromtrágyázás kedvezőtlen színben tünteti fel. Felhívja, hogy itt csak a kósnavas ammoniak fogyasztás érdekében való hangulatkeltésről van szó. *Wagner* az ismert darmsdt-í agrikulturneikus a „Deutsche landwirtschaftliche Presse”-ben foglalkozik ezen tárggyal, annál is inkább, mert a darmsdt-í kísérleti állomás munkatársai hivatkoznak, a fenjeltett közleményben.

Wagnernek a kérdésére vonatkozó nézete az, hogy ha előnyösebb ammoniakosít, pöceze-

trágyát, husziszet, szaruzistot, gyapjuiport, vérsziszet vagy más egyéb hazai nitrogén vasárolni, akkor a gazda ezt vetzi, ha pedig a salétromnitrogén alkalmazása előnyösebb, akkor az ilyenhez fog folyamodni, tekintet nélkül arra, vajjon az honnan ered és hová vándorol az érte felvett pénz. Másrútt, mint az előretbel legmagasabb hasznót nem órtani nem szabad és ha az utóbbi években az ammoniaktrágyázás iránt nem viselkedtek különös érdekek, onnek az ammoniaknitrogén arányára magán érvényesztés az oka. Most mindent adja arra leszállt, hogy az a chilisáletromnak legalacsonyabb ártát elérte, nagyobb figyelmet is érdemel.

A tényülis *Wagner* szerint tehát a kö-

vetkező:

Németországban 25 millió mázsa, részben belidőlen termelt, részben Angliából, Belgiumból és Ausztriából vett ammoniakosít rendelkezésre és ezenkívül az ezidőszertől nitrogénkészület fedezésére még 8 millió mázsa salétromot kell importálni. A feladat tehát, kideríteni a viszonyokat, melyek mellett a rendelkezésre álló ammoniak-mennyiség a legnagyobb hasznot hozza. Az ammoniak- és gyerszernint azt is, mily viszonyban áll hatása a chilisáletromhoz.

A darmsdti kísérleti állomás a nevezett kutató sokat foglalkozott ezen kérdés tisztázásával és kísérleteinek alapján azon eredményhez jutott, hogy az ammoniak nitrogénnek a chilisáletromnál sokkal nagyobb hatást fejt ki mint a salétrom-nitrogénnek, ami pedig a két só alkalmazású illeti, következők jönnek tekintetbe:

1. A chilisáletrom nemcsak nitrogén-tartalmánál fogva, de bizonyos körülmények között natronjál is hat.

2. Az ammoniak-nitrogén addig köti meg a talajt, míg salétromnitrogéné azt nem vóltozik.

3. Az ammoniak-nitrogénnek a talajban előbb salétrom-nitrogéné kell átváltoznia, hogy a növénynek tápanyagul szolgáljon.

Ismeretes azon hatás, melyet a natron a talajra gyakorol, t. l. annak részecskéit egymással összekötve az állatok számára alkalmatlanná teszi. Ismételt erős salétromtrágyázás az agyag talajt szivósá, keményvé, repedéssé teszi és előzidék annak megkérgesedését, azért az ilyen esetekben a talajnak többszöri meszezése válik szükségessé. Tanácsos tehát ezek után, ha sok nitrogénst akarunk nélkül talajra hirtelen nagy ezekben és takarmánypára termelésénél fontos, hogy a vetéskor alkalmazandó nitrogénmennyiséget ammonsó alakjában adjuk és csak a fejtrágyázásnál folyamodjunk a salétromhoz.

Más esetben a salétrom natronjálak igen dűvös hatása lehet, p. o. a könnyű talajt termékenyebbé teszi, a salétrommennyiség salétromtrágyázás által lehet emelni és a natron azonban könnyű közvetlenül is kedvező befolyással van a növények táplálkozására, a mennyiben a nitrogénnek és foszforának a növénybe való felvételét közvetíti és káthányan eseten — bizonyos határoktól kezdve — ennek pótlására is képes.

Azután figyelembe veendő még az is, hogy a talaj az ammoniak-nitrogént lekötí. Igen érdektöz homoknál nincsen kizárva az a vesztély, hogy tartós és ó a salétromnitrogénnek egy részét az alajalja mossa. Ha tehát ammoniakosít adunk salétrom helyett, akkor nagyon veszélyes olyan mértékben nem fog felléve, léves hinni azonban, hogy így van az zárva.

Az ammonitrogén a talajban lassanként salétromnitrogéné válozik át és nem közömbös, vajjon ez a folyamat lassan vagy gyorsan megy-e végbe. Mennél gyorsabban válozik át, az ammoniak salétrommá, annál nagyobb a valószínűség, hogy éppen így ki lesz az mossa mint a salétrom és mennél lassabban történik ezen átváltozás, annál közelebb áll megint az a vesztély, hogy az am-

*) Untersuchungen über die Wirkung des schwefel-sauerstoffhaltigen Ammons und des Chilisäletroms. Beitrag zur Stickstofffrage, Essen, 1898.

monó nem érvényesítheti hatását lejtésgöben.

Végre Wagner bírálat tárgyává tette Klopfer kísérletét, azon idézetek ad liféztést, hogy azok már elöve úgy voltak benedre, hogy a végeredmény biztosan az ammoniakos üdvs hatásától legyen tanbizonyosság.

Dr. Könyöki Alajos.

A chilisátrómatnak a talajok fizikai tulajdonságait befolyásoló hatásra vonatkozólag, melyet a fenti cikk említ, dr. Könyöki Alajos ur már régebben végezt el érdekes kísérleteket, melyeknek első része a „Közelet” 1886. évfolyamában közöltet. Ezekre ez alkalommal újra felhívom a t. olvasók figyelmét.

Rovatvezető.

Mezőgazdák kedvezménye a katonai szolgálat tekintetében.

(Egyuttal felelet több új irányú kérdésére.)

A véderősről szóló 1889. évi VI. törvény, mint általában az adózottait rendelő törvények, nem kedvez a kivételeknek, hanem a hadkötelezettségnek általános, lehetőleg kevéssé szorított kedvezményekkel való teljesítést követeli meg: miért is méltán helyezte a közvélemény az adók csoportjába, midőn a hadkötelezettséget az adók egyik sajátos nemeként fogván fel, — találon — *vör adónak* nevezte el.

A törvény ezen majdnem kedvezmény mentes rendelkezéseinek megvalósítása és azoknak a társadalmi élet szükségéhez mért, megfelelő módosítása iránt, már az általános hadkötelezettség elfogadása óta, több oldalról érzett nehézségek folytán, történtek kísérletek, anélkül azonban, hogy ezek a törvény megalkotásánál figyelembe vették volna. Így különösen a mezőgazdaság részéről, több ízben már olyan panasz és kérés is megjelent, mely a tartalékosoknak, az aratás tüzama alatt foggyerőkorlatra való behívása, a tényleges szolgálat alatt álló legénységnek, az aratás tartamára, — munkaszüneti folytán — való, ideiglenes szabadságolása, s. b., melyek azonban pozitív intézkedések hiányában, sikeres eredményre még nem vezettek.

A hadkötelezettség szigorúan, mezőgazdaságunk érdekében levő enyhítésén, a földművelésügyi kormányzat részéről is tetévén intézkedés, — ennek, egyik eredménye gyanánt említhetjük, a honvédelmi miniszternek a közös hadigénymiszterrel egyetértőleg létrejött megállapodása folytán 1896. évi augusztus hó 15-én 46489 VIII. szám alatt kiadott rendeletben szabályzott azon kedvezményt, mely a földművelés-iskolák tanfolyamára „felvételt” egyéneknek, vagy a közös hadsereg, mint a m. kir. honvérség kötelékében történő idő előtti tartás szabadságolásra engedélyezett.

Ezen intézkedés által elismerés, a kis- és középirtókosztály támogatása előzeteltől oly módon, hogy a kello szakértelemmel, mint külső feltétellel bíró kiszagadának, illetve ezek fainak, saját vagyoni existenciájuk érdekében lehetővé tetteit, a rövidebb ideig tartó katonai szolgálatot.

A fentebb említett rendelet, következő módon szabályozta a szóban levő kedvezményt:

A véderősről szóló törvény végrehajtása tárgyában kiadott utasítás II. ik részében körülírt azon esetben, ha a f. évbeli besorozott ujonczok száma, az ugyanezen évbeli tényleges szolgálati időjét befutóktól, tehát a tartalékba helyezőndőknek létszámát meghaladja, ezen meghaladó szám erejéig, a szolgálati kor sorrendje szerint és pedig a legközelebbi ifjabb (tehát a 2-ik évet szolgáló) sorhadí évfolyamba tartozókra nézve, az elért katonai kiképzés fokát, valamint a minőségvénnyek tekintetében, idő előtti tartás szabadságolással,

van helye. Ezen időelőtti szabadságolás kedvezménye azonban csak a következő sorrendben illetőleg ennek különös figyelembevételével állapítható meg: a. u. m.

1-3-3. Azon katonák tarthatnak igényt ezen tartás szabadságolásra, kik besorozatásuk alkalmával, a véderőtörvény alapján, akár a katonai szolgálat alól felmentés, akár a póttartalékba helyezés kedvezményében való részesítésre iránt igény emeltek ugyan, de az előírás törvényének feltételei hiánya miatt a kért kedvezményben részesíthetők nem voltak: ezek tehát, minden más megelőzőleg szabadságolottnak, a fentebb említett esetben.

2. Azon tényleges szolgálatot teljesítő katonák, kik valamely földművelés-iskolát — besorozatásuk előtt — sikerrel végeztek, akkor ha a tényleges szolgálatból történő kilépés után, szülőik birtokának művelésénél működőknél közre, vagy saját birtokukon maguk gazdálkodnak; azes sorrendbeliek azonban csak akkor szabadságolottnak, ha ezt az 1-3-3 pontban említettek esetébeiből száma megengedhetővé teszi. A szabadságolás kedvezményének ez alapon való igénybevétele ezenkívül tehát az említett, 2 feltételtől függ, melyeknek fenforgása szabályszerű módon, a m. földművelés-iskolai bizonyítvánnyal és az illeltek közséig előjárásig által kiállított s a járási főszolgabíró hivatal által láthatóan nyilatkozattal, illetve bizonyítvánnyal igazolandó. Végül:

3. Azon katonák, akik besorozatásuk előtt, illetőleg állományba vételük előtt, mezőgazdasági tereket működtet, különösen pedig azok, kik besorozatásuk előtt valamely földművelés- vagy vinceszter-iskolában, vagy bármely mezőgazdasági tárgy szakintézményében, tehát az u. m. gazdasági telti tanfolyamon részvevők is) felvették, még azon esetben is, ha ezen intézkedést vagy tanfolyamok bármelyikébe való felvételüket nemcsak besorozatásuk ideje előtt, hanem később, a tényleges szolgálat tartama alatt is megtörtént maguknak. Ezen pontban foglaltak alapján, szabadságolásra igényt emelő hadkötelezettek azonban csak az első két pontban előadott sorrend betartása mellett fennmaradó — szabadságolando — létszám esetén, tarthatnak szabadságolásra igényt, ellenkező esetben, illetőleg a szabadságolandók számszám kimerülével pedig, ezen igényjogosultság önmagától megszűnik.

Az említettek alapján, időelőtti tartás szabadságolásra való igényemelésnek bármely esetében, a figyelembe vételt érdemlő körülmény mindig szabályszerűleg, tehát földművelés-iskolai bizonyítvány, hatóság bizonylatok stb. segítségével, a kérelmen bonyolított, egy időlegesen igazolándók és — még ez esetben is — kedvező elintézésre, az új tárgy kérelem, csak akkor nyújthat reményt, ha a kérelmezett szabadságolás, illetve a kivételes kezelés tekintetében, az illeltek hadkiegészítési hatóságok egyetértőleg nyilatkoznak.

Ezen szabadságolás kedvezményét csak a tényleges szolgálati idő utolsóelőtti évét betöltő hadkötelezett vehetvén igénybe, ennél fogva, az ezen kedvezmény elnyerése iránti folyamodványok is csak azon évben, melyben folyamodó sordái tényleges szolgálati kötelezettségének utolsóelőtti évében áll, nyújthatók, s az illeltek sorozás idője feletlen hivatálalhoz, mely azt — mellékleteivel együtt — átvizsgálván, véleménye kíséretében, az illeltek hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz teszi át. Ezen parancsnokság a kérelmet felülvizsgálván, saját szempontjából, indokolt javaslattal készít eszt a folyamodvánnyal együtt érkező elintézés és elintézés idője feletlen hivatálalhoz, mely az illelő csapattesthez juttatja, melynél folyamodó a szolgálatot teljesíti.

Bár az új tárgy kérelmek eredménye nemcsak a kedvezményre való igény sorrend szerinti elbírálása, hanem az eljárás hosszadalmasága és bonyolultsága miatt fogva is szelleltel bízhatóknak mondható, a szabadságolás kedvezményének elnyerése iránti kérelem benyújtása, mindamelletti tekintettel arra, hogy az kötséget nem, csupán némi utánjárás igényével és kedvező elintézés esetén megállapított anyagi existenciájára megállapításával, jelentékeny előnyt biztosít, mégis határozottan indokoltnak s emellett fogva ajánlhatónak mutatkozik. Mindenesetre cselebszerű és kívánatosabb volna természetesen, ha ezen kedvezmény alapja, magában a véderőtörvényben fogóznék, és kedvező elintézés esetén megállapítás is a tartalékba helyezettek számától függetlenül és minden sorrend mellőzésével, kevesebb alakszerűséggel lenne összekötve, a mennyiben ezen intézmény új módon, mezőgazdaságunknak nagyobb hasznára válhatnék. Ez azonban — egyelőre — még a jövő!

Cs. L. dr.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Feleletek.

Zöldtakarmány pénzértékének a kiszámítása. (Félelet a 235. kérdésre.) A zöldtakarmány pénzértéke a benne foglalt emészthető tápanyagok tépegyységéi ára szerint állapítható meg. A takarmányban foglalt tápanyagok kiszámítása és azoknak tápanyagegyységre redukálása nem túlönök nehézségbe, habár e tekintetben is eltérők a nézetek. Vannak, akik az emészthető fehérjéknek (protein) 5 szörösét, a zsírnak 3-szor értékét tulajdonítanak, szemben a szénhidrátokkal (keményítő, cukor), míg mások a következő arányt tartják helyesebbnek, mint 3 : 2 : 1-hez, vagy a takarmányban foglalt protein 3-szor, a zsír 2-szer annyit ér, mint a szénhidrát. Részmérő az utóbbi értékarányt tartom helyesebbnek. Nagyobb mértékű gőz az tápanyag egység pénzbeli értékének a megállapítása, mely vagy a kelendőbb absztrakciómányfélék (korpora, olajpocskos) vagy a réti széna ára szerint számítható ki.

Mintthogy a rétiszéna ára a legtöbb gazdaságban ismeretes és a széna értéke és használhatósága tekintetében közelebb áll a zöldtakarmányhoz, mint az absztrakciómányfélék, melyekkel a zsálatakarmány teljesen nem pótlható sohasem, részemről a második módozatot tartom nemcsak helyesebbnek, hanem itt bővebben ki nem fejthető okokból egyedül alkalmazhatónak.

Ezen előkvet szerint eljárva a kérdésben foglalt zöldtakarmányfélék pénzértéke következőképpen számítható ki.

Felteszem, hogy kérdéstartó gazdaságban a jó minőségű, szárazon betakarított réti széna értéke 2 forint, a 100 kg. szénában foglalt emészthető tápanyagok pedig a következők:

Fehérje	6 × 3 =	18	tápanyagegység.
Zsír	1 × 2 =	2	„
Szénhidrát	30 × 1 =	30	„
Összesen		50	tápanyagegység.

Egy tápanyagegység pénzértéke tehát

$$\frac{20}{50} = 4 \text{ krajczár.}$$

A zöld roszban feltételezhető:

Fehérje	20 × 3 =	60	tápanyagegység.
Zsír	0,5 × 2 =	1	„
Szénhidrát	70 × 1 =	70	„
Összesen		140	tápanyagegység.

Ez szerint 100 kg. zöld rosz pénzértéke

$$(14 \times 4) 56 \text{ krajczár.}$$

A zöld lucernában feltételezhető:

Fehérje	3,5 × 3 =	10,5	tápanyagegység.
Zsír	0,4 × 2 =	0,8	„
Szénhidrát	5,7 × 1 =	5,7	„
Összesen		17,0	tápanyagegység.

adatnak, kik állandón mint gazdasági cseledek (szagdák, csöszök, kertészek, kocsiok, béresek) szolgáltak, hűségük, szorgalmuk gazdák által, feddhetlen erkölcsi életük pedig a községi elöljáróság által kiállított bizonyítványokkal igazolva van. A kapcsolatosan tartandó *alkalmazási* jutalomjárnak fogynak kizsárlati, 150 korona értékben, főként a igazgatók tulajdonában levő s kiválóknak tallér egyedek díjazására.

Menedélkedvénnyel a kisgazdák tanulmányi kirándulása alkalmával. A falusi kisgazdákknak — ha legalább tízen utaznak együtt — a mezőhegyes, káséri, bábolnai és fogarasi menedékhelyek megtekintésére irányuló tanulmány-kirándulások alkalmával vagy a kir. államvasutak vonalán, mint az ezen vasutak üzemeiben álló helyierődei vasutakon azon kedvezményt engedélyezte az államvasutak igazgatósága, hogy azok vezetőikkel együtt személyi és vegyesvonatokon úgy menet-menetjénél a gazdasági egyesületek által kiállított, alárírt és annak pecsétjével ellátott igazolási alapján a III. kocsiosztályban III. osztályú féljeggyel utazhassanak. Az igazolványt úgy az oda, mint a visszautazás alkalmával az illető személynéptárral helybepozíciók és az ellenőrző vasúti közeleknél utközben felmutatandók.

Mosonygyéni kisgazdák bábolnai kirándulása. A m.-óvári szarvasmarhatenyésztési egyeslet f. hó 25-én Ujhelyi Imre e. tenyésztési felügyelő vezetéssel a bábolnai menedékhelytörték tekintették meg. A tanulmánytuton az alkalommal Hegyeshalom (10), Kálnok (3), Lengy (3) és Mosony (6) községek vezetői részt, összesen a vezetővel együtt 61-an. Dacára kedvezőtlen esze időjárásának a gazdaszítetek előzetken haluzalósa mellett különösen élénk érdeklődéssel szemlélték a méneseket, gulyákat és tehénestéseket, mely utóbbiakon nem győztek eléggé eszodalkni. Mosonygyében az időjárás időben éppen a tenyésztési egyeslet működése folytatni mindnagyon figyelmet fordítanak a szarvasmarhatenyésztésre; remélhető, hogy ez a kirándulás jelentékeny mértékben fogja e tenyésztési ág iránt az érdeklődést felkeltetni.

Állatforgalmi korlátozások. A boszniai és hercegovinai országok kormány 1898. évi május hó 14-én a kivetkezés intézkedéseket léptette életbe *I. Zagoráda szék és Környéke* miatt kérdőkönyvet Bosznia és Hercegovinába való bevitele Magyarország kövekezt törvényhatóságának területéről: *Krassó-Szőrény, Moon, Nógrád, Temes és Útvarhely vármegyék területéről.* II. *Szörbésze* miatt elő sorésként bevitele Bosznia és Hercegovinába Magyarország egész területéről tilos.



VIZMENTES PONTVÁK
természetesen, sárga és fekete színben telve, locomból és gőrcsőlőpajzsaival, valamint kosk, kassz és repce takarókkal, négyzetméterenként **80 krotól** feljebb kaphatók azonnali szállítással

SCHÖTTOLA ERNŐ-nél
Budapestben
Fonóciere palota, Andrássy és Váci-körtán sarkán.

Minta gyűjtésére és árgyártekkel ingyen és bérmentve küldetnek szét.

Szuperfoszfát
chilisaltrom
kénsvas-káli
kénsvas-ammon
és egyéb műtrágyafélék, továbbá

I. rézgalicz
98-99%
jegégekben és őrlővel valamint egyéb
permetező anyagokat
legújtanossággal, min a ajánlat

HUNGÁRIA
műtrágya, kénsvas és vegyi ipar
részvénytársaság
Budapesten, Váci körút 21.



72 forintért
ajánlom a legjobb amerikai rendszerű
„Hollingsworth“
perbelyémet széna, gabona és takarmányhoz.
Szűcs Zsigmond,
Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.
(Guttman és Walli budapesti terménybizományi cég jelentése.)
Budapest, 1898. május 28.
Az időjárás a hét első felében tartósan száraz és meleg volt, később zivatork alakjában gyakrabbi csapadék is fordult elő és gyenge jégárnyalások mellett a hőmérséklet is esökkent. A vetések állása általában még kiegyelőző. A legutóbbi napokban kiadott hivatalos jelentés a valószínű terméselőzomott búzánál átlag 7 mm., rozsnál 6 mm., árpyánál 7 mm. tesz. A talajszárítás holdanként és az országos átlagot őrszék cikkeknek „középr” becsüli. Az ország egyes vidékeiről a rozsdát terjedésük jelentik, de továbbra is kedvező időjárás esetén, valamint a vetések kifogástalanul fogva nem hiszik, hogy az elli említésre méltó kár okoztassék. A franciaországi, különösen a franciaországi kedvező időjárás van és Németország, valamint Déloroszországban eddig jó közepes termés eredményt várának. A franciaországi Kiválatos jelentés a vetések állását következőként jelzi:
Ószi vetések
33 departemntában 100% (nagyon jó)
99-98% (jó)
3 — 70-60% (éleg jó)

Tavaszi vetések
15 departemntában 100% (nagyon jó)
31 — 99-80% (jó)
4 — 78-60% (éleg jó)
Ami a külföldi piacok üzemelését illeti, a legutóbbi hét irányzata alig változott. A hangulat nagyrábra eszenek, a forgatásnak készenlése veszt részt az ületésen és árak emelkedésére vártak. A kereslet eszökésének a lútháló készítésé tetemes gyarapodást okozta, mindégyra az árak a hét kezdetével erősenb eszöktek, utóbb azonban a kereslet a hangulatot megelérik tartották ugyan, eszökésként az árak mindazonáltal körülbelül 20 c. vezettek.

A kontinenslázi piacokon az eszök aggodalom, hogy az új termés elvezése később nem lesz annyi, mint szűnt és az Európa felé usz gabona mennyisége, egyrnti az argentinai eszálások folytonos növekedése biztosítja a Continens szükségét. Ennek hatására a spekuláció és a forgatás eszagrán tartózkodó és az árak inkább feléle forgatottak. Angliában a forgalom korlátos és az irányzat továbbra is. A francia piacokon a nyereség ületé volt, alig változott árak mellett. Németországban kezdetben jó vételűek mutatkoztak, utóbb azonban a mérésétek forgalom mellett az ület szinten eszedesült. A többi kontinenslázi piacokon a kereslet általában gyenge és az irányzat bgyázt. Németk a legújtanos ület mint hét mádjára folytatódott. Bár a kínálat eszépével nem is az irányzat határozottan lanyha maradt, a málmok továbbra is tartózkodóan voltak és a hét nagyobb részében alig vásárltak, mállal az ület egy napokon teljesen szűnelt. Bár a hét vége felé egyes málmok némi keresletet tanúsítottak az irányzat mégis bgyázt maradt és ugy kenyérnyárgással, min a ajánlat eszökésében nem nagyobb érdeklődés konstallálto.

Ezen már a hét elején rendkívül lanyha volt. A málmok teljesen tartózkodóan maradtak tekintettel arra, hogy őrszeményeknek szint megfelelő piac és minthogy a beérkező usz áru átvétele folyán elégségy uszra áru feléit rendelkezésre a kínálat pedig eszökésében is bő, de általános elégségy jó lévén a szükséglet továbbra is biztosítja — eszépével nem vásárltak. A rohamosan eszökés ület eszökésében a tulajdonosokat elábrán bírva, az árak rohamosan eszöktek és a múlt héttel képest 70-80 kral eszöktek. A hét vége felé egyes málmok a múlt héttel képest 40-50 kral eszöktek és a határdepózit is megszűnt; az azonban csak kévséssé volt hatással és az árszetszögnek is csak egy kisebb rész volt pódkálható. Függenklőnek az árak 25,000 mm. forgalom mellett kb. 50-60 kral eszöktek; a beti hozatok pedig a még mindig tevékenyen száma 60,000 mm. ragnak.

Osok ugyancsak lanyha. A forgatás alig vásárlt, eszportunk pedig nem lévén a forgalom is lehető legkorlátosabb maradt. Az árak a múlt héttel képest 40-50 kral eszöktek és a legújtanok 8,00-8,25 frt. helyben és Budapest távolásgaban átvéte.

Árpa (takarmány és hánlatosi ezékokra) csak szarvanyosan krotól a piacra és hazai áru 7,40 frt. idegen 7,20 frt. kérszénben az Budapest jegyét.
Zab jó kínálat mellett csak gyenge vételűekre tanúsították a hangulat eszmes maradt és árakból 20 frt. vartt. Szín és tisztaság szerint 7,50-7,90 frt. értető el helyben, több minőség 15 kral drágábban.
Tengeri a folyó hátráló árát ér el, eszleg néhány kral többet. Állomásokon átvéte a kínálat megkeletés, a kereslet azonban mérésétek. A múlt héttel viszonyitva árak 20-25 kral eszöktek. Ab Mezörény 5,40 frt. ab Mezört 5,55 frt. ab Gyoma 5,50-6,00 frt. ab Kisújszállás 5,50 forint kérszén között volt elcserélő.

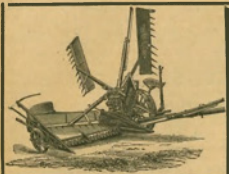
Olaszmag Képostaraperezhöz kérszár e héten sem volt forgalom, névlegesen 12—13 frt. Hátarólok képostaraperezhöz augusztus 12-ig 12,70 frt. krotól jegyzett, a hangulat eszmes maradt és árakból 12,50 kral. **Gomborka** ca. 12—12,50 frt. **vadrépcsa** ca. 12,50-6,25 frt. **lenmag** szintén kínálva 10-10,50 frt. az üzletet 8—8,50 frt. Budapest.

Hűvösegek: **Bab** e héten ismét teljesen ületésen maradt és kereslet nem mutatkozott. Jegyzésüknél többet inkább csak névlegesen. Gyógytörszén 6,75 frt. Szegárd 6,75 frt. Bány 6,80 frt. o barna babot Kálcsán 5,90 frt. új 6 frt. **Köles** eszmes és üzletet, krotól 4,75 frt. helyben.

Vetemények: **Vöröshere** változatlan. Minőség szerint bántó 32—36 frt. (durvaszemi) félszűrt árakat 37—40 frt. **Füvel** **Luzernszék** a szarvanyosan kínálják és hazai termésű áru 35—42 frt. krotól jegyét. **Makarog** 6—6,25 frt. ér el helyben. **Bükköny** ületésen maradt 6,00-6,75 frt. krotól.

Napi jelentés 1898. május 31.
Mint eszök lútháló volt, eszépével nem hiszik, hogy a két napot tartott eszök, tekintve az amúgy is kerényő növekedéshez elny befolyásolta a máli határozott ületés, — mely szűré szűré hangulata nem eszökésről eszökésre az áru bgyázt. A legújtanok 30 kral magasabban indult meg. Később azonban néhány kral eszökésből is a jegyzés minden pillanatban változott.

Következő táblázat az ületés és árakokról.
Köreltet.
Máj.-jun. búza ————— 1130-1200 ————— 1280 érvál.
Szépi, búza ————— 1037-1020 ————— 1025-28
Máj.-jun. tengeri ————— ————— ————— 5-25-28
Júli-aug. tengeri ————— ————— ————— 5-25-28
Szépi, rozs ————— ————— ————— 7-63-68
Szépi, zab ————— ————— ————— 876-77



ALBION fűkaszaló gépek,

ALBION marokrakó aratógépek,

HARRISON Mc. GREGOR & Co.

angol gépgyárából,

melyek az összes hazai versenyeken kitüntetésekben részesültek, legutóbb a turkerei gépversenyesen **arany éremmel** díjazták, kaphatók

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál,

Budapest, V., Külső Váci-ut 46. szám.

5408

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

74.347. A. IV.

M. kir. államasutak igazgatóság.

Hirdetmény.

A magyar kir. államasutak igazgatóságának értegetése szerint kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur Ó nagyméltósága rendelkezésével a karcsag-útszaféri helyiérdeku vasuton Karcsag-vasártér és Kunmadaras állomások között fekvő „Tatárülés” megálló rakodóhely, mely eddig csak személy- és postázás forgalomra szolgáló megállóhely volt, f. évi május hó 15-én a kocsi-rakományi teheráru forgalomra is megnyitottat.

Ezen megálló-rakodóhelyen csak oly kocsi-rakományu teherárut — díjlatok kivételével — adhatók fel, illetve adhatnak fle, a melyeknek ki vagy berakáshoz külön berendezések vagy segédesszók nem szükségesek.

Az árut feladás, illetve kiváltása Kunmadaras állomáson történik.

Budapest, 1898. évi május hó 23-án.

Az igazgatóság.

(Ültányomda nem díjaztaték.)

Mielőtt fűkaszaló- vagy aratógépekben szükségletét fedezné, minden gazda saját érdekében tekintse meg a

The Jonston Harvester Co.

a világ első amerikai aratógépgyáranak készítményeit, melyekből a KIZÁRÓLAGOS KÉPVISELETET és mintaraktárt Magyarország részére mi bírjuk.



Minden gépet *megpróbálás, más gyártmánynyal összehasonlítás* végett a tisztelt **gazdaközönség rendelkezésére bocsájtjuk.**

Bächer Rudolf és Melichár Ferencz

gépgyárosok

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Árajánlattel készséggel szolgálunk.

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.
BUDAPESTEN, VIII. József-körút 8.

Alapszám 2828. évbén.
 ELNÖK: TELKI GÉZA úr.
 ALNÖK: MÁTYÁS KÁROLY úr. EL.

ELNÖK: TELKI GÉZA úr. ELNÖK: MÁTYÁS KÁROLY úr. EL.
 ÁLLAMTITKÁRSÁG TAGOK: ARÓKÁSI GÉZA úr. HILANDYÓVICH SÁNDOR, DESSEWITZ ARISTID, PÜSPÖKI EMIL, BÉNYÓCSI GYULA, SZENTIVÁNYI FERENC, SZILÁSSY ZOLTÁN, SZÓTYI ZSÓMOND, VEREGHÁZSÁGI SZÓTYI ZSÓMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLESÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdák-
 zónák általános olcsóbbra szorít egy a fiz. mint a jégbiztosítás terén híven
 megjelölés hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdákzónák
 évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kifizetésével a felek
 teljes megelégedését vívta ki magának, az

Építet és általán (pausal) biztosításnál
 rendkívül mérsékelt díjával teljese megtagkáltatást tesz lehetővé; a szövet-
 kezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kifizetési bévelgekkel —
 minden más illeték kizárásával.

A szövetkezet elfogad

6 és 12 évre szóló

jégbiztosításokat

és a feleknek 6 éves biztosításnál 10%, 12 éves biztosításnál 20% díj-
 engedélyt ad, mely a díjak 60% árcsökkentés. A jégbiztosítási felte-
 telük mindeben a gazdák kívánalmainak felelnek meg.

■ Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték
 nagyságára — a hazai díjak 5% díjengedményben részesülnek.

■ Kiszárad, ha huszon egyszer, egy évszámban, de külső-külső ajánlattal
 terményeket biztosít, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással a vállalkozásig Budapesten, József-körút
 8. sz.) és a vidéken létesített ügyosztáig. 3024

**FONTOS földbirtokosok, gazdák és
 raklárvalóslatok szb.-nek.**
 Ausztria-Magyarországban általán bevezetett a mindenki által hasznosnak élt
ponyv-kölesönös intézetem

ajánl igen esékely kölesön-
 díj mellett 96 □ mtr. és 48 □
 □ mtr. nagyságn terített
 katalok, vasúti waggonok és más mezei termékek betakarására, továbbá 12 □
 mtr. nagyságn behordtáshoz alkalmas szekérponyvák, miáltal saját ponyvának
 beszerzése megkímélte.

Ugyanírtan **zsákok** is **kölesönözetek** igen olcsó árak és előnyös felte-
 léteket mellett. Ugyanírtan legelősebben szerethetőek be új és használt kátrányos és
 telített ponyvák, 111 mm székreponyvek 2,10 fr. és 420 krón, továbbá új és használt
zsákok minden minden, gabona, faszen, liszt és korpás zsákok stb.

■ Minden 50%-**kai olcsóbb mint bárhol.** ■
 Ócska zsák és ponyv minden mennyiségben a legmagasabb áron meg-
 vétetik. 3163

NAGEL ADOLF, BUDAPEST,
V., Arany János-utca 12.

Lapunk bekötési táblája
1 frt 36 krért (portómentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

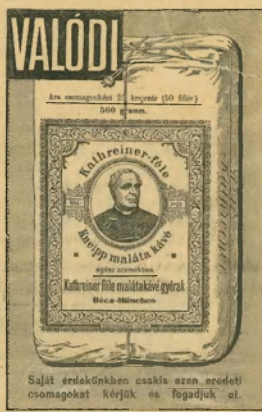


Mc CORMICK
ARATÓGÉPEK

a legjobbak a világon,
 kévekötkők és marokrakók;

Mc Cormick gépek díkek, eredeti amerikai
 készítésű, keményfémű, kőszegélyű és
 szelvényezett legújabb típusúak.

MÜLLER és WEISZ
 5485
 BUDAPESTEN, VI., Gyár-utca 66. sz.



Yorkshire
tenyész sertéseket
 (nagy fehér fajta)
 a többszörösen kitüntetett tenyészvíjből ugyiszinte
 fajlitza simmenházi tenyészbikákat. csenden lakodal.
 Peking kacskák, Plymouth Rock tyúkokat mindenkor
 jutányosan elad.

Gutsverwaltung Freiling,
 Post Hörsching, Ober-Österr. 5923

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:
A sertés javítása és hizlalása
 ■ gazdák és hizlalók használatára. ■
 Irta K. Ruffly Pál.
 Ára portómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

Homokszőlő telepítése.
 Irta: Rácz Sándor.
 Ára 1 frt 50 kr.

GŐZEKÉK

BURRELL RENDSZER
KÖZVETLEN ERŐÁTVITEL
 miután fogaskerekek nincsenek, tehát erőmeg-
 takarítás és fokozottabb munkaképesség.
 Valamennyi létesít Compound rendszer leggye-
 rűbbje, az alkalmazzák csaknem kőszegélyű.
 Legtöbb szénfogóasztás. Kévis javítás.

Gőz-utihengerezők.

Hiszonyványok és kimerült területek rendeltetések
 általán.

Meissner & Dietlein, Magdeburg.
 Burrell gőzeke-raktára.
 Gyakorlott képviselők keresztetnek.

Megjelent
 és a „KÖZTELEK” kiadóhivatalánál, nemkülönben
 a SZERZŐNÉL M.-Óvától megszerezhető

Újabb tapasztalatok * * *
 * * * a trágyázás köréből.
 IRTA:
Cserhádi Sándor.
 ÁRA 1 FRT. ÁRA 1 FRT.

KAINIT
 nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Hírközi
 hivatalánál (Budapest Köztelék).

Arak:
 nagyban waggon-rakományonként át Leopoldshall-Stassfurt,
 ömlesztett állapotban 106 fr, zsákbán szállítva 130 fr. A va-
 sui szállítási költség a különböző távolságn rendeltetés állomá-
 sok szerint 130—140 frt között változik.
 Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egye-
 sületli tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.
 A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árárt egyesületünk pénz-
 tárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény
 átvételénél fizetendők.

Gőzmívelés.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok előállítani; épügy

mélyrigóztatást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címzemen forduljanak.

gőzszántási vállalkozó

Wolff Ernő, Budapest-Kelenföld.

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságú

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% citránnal előtöltött foszforsavtartalommal és 85-100% poroménissággal.

Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor, különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatású az összes gabonanevelők, káposzta és olajnövények, lóherék és juencsok, szőlők, krumpli és kerti veteményekre, kiválóként is a félére. **Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszfor-savtrágya** felinteltetett talajának tartósságára, felülmúlja az összes szuperfoszfátokat. A citránnal előtöltött foszfor-savtartalomért **szavatoltságot** vállalkozunk, netán át is hány megírjuk. Árjainkatok, számmunkkal és egyéb felvilágosítással a legkézzelenesebben szolgálunk.

A **chemisztriai Thomas** gyárak foszfátlisztet előtöltött iróidajának védjegyjelölésére a magyar kormos. területén

KALMÁR VILMOS, BUDAPEST,
VII. Erzsébet-körút 34. szám.
Martellin a legfinomabb dohánymestő trégya kizárólagos eladása.

„PURITIN”

KAZÁNKÖLLENES SZERT ELŐÁLLÍTÓ TÁRSASÁG.

A „**Puritin**” egy marósvörnyes, folyékony vegyület, mely alkatrészei következtében somat ártalmas hatással nem bír a kázan anyagára, sőt ellenkezőleg a rozsdától megóvja a fém karban tartja.

A „**Puritin**” állandó alkalmazás mellett a kazánközéppontot teljesen megóvja a kázan falán, valamint a csövekben már lerakott kázköveket ennek vastagságához a keménységhez mérten - nagyon rövid idő alatt - átáztatja, úgy hogy a kázkövek szétmállnak és saját súlyukal fogva a kázan falairól szétleválnak, felhull. A „**Puritin**” használata a fűtőanyag 10-20% megtakarítását tesz lehetővé és a tübbnyire igen költséges takarozást és kökivágást feleslegessé teszi.

A „**Puritin**” a kázan szakadatlannal üzemeltetést fokozott biztonsággal mellett teszi lehetővé; nem kell azt napokig és hetekig az úrömei kívül vésztelgetni. Megóvja a kazánalamek gyorsabb kopását, azok elégedést, kiömlőborodását, a fűtőelemek és csövek szakadását, a csövek, álló csavarok meglazulását, a szelepek elromlását, a táp és leeresztő csövek elzárulását stb.

A „**Puritin**”-ből naponta csak egy mennyiség vevendő a tüpbe, úgy hogy a szerből lokomobil-kazánoknál havonként szükséges mennyiség **5 literig 6-7 liter, 10 literig 9-10 liter, 15 literig 12-13 liter, 15 literen felül, mint a stabil kazánoknál 60-100 □-méterig 18-20 liter, 100-150 □-méterig 24-28 liter és 150 □-méteren felül 30-34 liter.**

A már tisztított kazánoknál a fogyasztás ennek megfelelően kisebb. Egy vagy két liter tüpbe behatásolva esetén vegyszerrel laboratóriumok díjmentesen szokták a víz vegyelemzését azért, hogy a tüpveznek megfelelő „**Puritin**” legyen előállítható. A horvátoknál 50 kg-on felül 90 kr., bádogtartányoknál 10 és 20 kg. 80 kr. kilogrammonként. - Helyben, Budapestben csomagoltul belevérte.

Hövebb feliratait ad a „PURITIN” kázkövelő szert előállító társaság, Budapestben, VIII. József-körút 8. szám.

Szervetnek a kázkövelő szert előállító társaság, Budapest, VIII. József-körút 8. szám.



ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, TELFS., BÉCS,
V., Mária Valéria-utca 10. (Tiroi), I. Volksgarteng. 1.

Vizmentes takarók (ponyvak)

Kazalok, gépek, koszik és vasúti kocsiakra, olcsóbb és legjobb, elpusztíthatatlan minőségben, forrázó.
Repező-ponyvak, maggyűjtő-ponyvak, kender-tömők, csőkepenyek és öltönyök kauszikkal és anélkül.
Gabona és lisztes zsákok, legjob a lapulából készült fedetvekr. Sárak. Árjegyek és minták ingyen és bérmentve. Legországos kizárólag. Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedők határozatlan **ELSINGER** gyártmányt kérni.

A szőlő és gyümölcsfák permelézésére, francziorzági tapasztalatok szerint a

részszappan

bizonyult a leghatásosabb s viszonylag a legolcsóbb szernek. (Lásd Meyer Gyula gazd. akad. tanár úr ismertetését a „Köztelek” mult évi 58-ik számban.)

100 liter részszappan-habareköt, megleltés segélyével a vizen kívül 1/2 kg. rézgálizó és 1 kg. gyanasztappanból; **hideg** uton pedig 2 csomag gyanasztisztes keszke-meti porból és 1/2 kg. mézszólb lehet előállítani. Egy csomag gyanasztisztes keszke-meti pornak az ára 25 kr., a sulya 85 gramm, s tartalmaz 250 gramm gyanasztisztes és 600 gramm keszke-meti port. Ezen anyagok a **részszappan** elkészítése és alkalmazására vonatkozó utasítással együtt

MAYERFI ZOLTÁNTÓL Keszke-metén szerezhető be. 5788

6273/98. sz. Magyar királyi államasvasutak.

HIRDETMÉNY.

(A tanuló bérletjegyek kiadásának kiterjesztése.)

A magyar kir. államasvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint a Budapest környékén fennálló tanuló bérletjegyek az alábbi árak mellett ezután a következő állomásokra is fognak kiadni, és pedig: Budapest m. h. Budapest-Angyalföld, Budapest-külrő, Eszter, Ferencz-József lakotanya, Győröd, Keresztúr-kavicsbánya, Lőrinc-kavicsbánya, Rákóc-Csabok Szőlő, Tétény-József és Városipari megállóhelyeknek Budapest eleli illetve nyugati pályá uzor Alomással való forgalmában egy órá II. oszt. 4 frt. III. oszt. 2 frt 50 kr., három órá II. oszt. 10 frt. IV. oszt. 6 frt. Apocsa, Batta, Dömös átkelő, Nyáregyháza, Kis-Maros-Vasúrd, Szent-Iszván, Szent-Márton-Kálás és Tápó-Ság megállóhelyek Budapest eleli, illetve nyugati p-uzor Alomással való forgalmában egy órá II. oszt. 8 frt. III. oszt. 12 frt.

Ezen bérletjegyekre a m. kir. államasvasutak helyi személy díjtarifáiban foglalt határozományok mérvadóak és azok a magy. kir. államasvasutak igazgatóságának titkárságánál (Budapest Andrássy-út 5.) válthatók.
Budapest, 1898. évi április hó 25-án.
(Ütányomlás nem díjaztatik.) Az igazgatóság.

CSÉLÉSRÉSZÉN

legkitűnőbb bel-földi, osztrai és porosz minőségok.

La-osztrai kétszer mosott kovácsszén

REIDAY & ROLY-nál

Budapest, Vaezi-körút 80.

köszén és coaks nagykereskedő.

TELEFON 26 21.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvényszerűség nyomása Budapest, (Köztelök).